

CONCEPT

Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat van nr. IENW/BSK-2024/215440, tot wijziging van de Omgevingsregeling (aanpassing Safeti-NL en Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid)

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,

Gelet op de artikelen 2.24, tweede lid, onder b, en 4.3, vierde lid, van de Omgevingswet;

BESLUIT:

Artikel I (wijziging bijlage II bij de Omgevingsregeling)

Bijlage II bij de Omgevingsregeling wordt als volgt gewijzigd:

1. In de rij "Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid" wordt in de kolom met het opschrift "Datum of versie" "Oktober 2020" vervangen door "Januari 2025" en wordt in de kolom met het opschrift "Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat" "Hoofdstukken 4, 8 en 12 van deze regeling" vervangen door "Hoofdstukken 4, 7, 8, 9 en 12 van deze regeling".
2. In de rij "Safeti-NL" wordt in de kolom met het opschrift "Datum of versie" "Versie 8, 2021" vervangen door "Versie 9.2, 2025".

Artikel II (overgangsrecht)

1. Als voor de datum van inwerkingtreding van deze regeling een ontwerp tot wijziging van een omgevingsplan ter inzage is gelegd of een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of een milieubelastende activiteit is ingediend waarvoor het plaatsgebonden risico is berekend, blijft bijlage II bij de Omgevingsregeling, zoals die luidde voor de datum van inwerkingtreding van deze regeling, van toepassing tot het besluit tot wijziging van het omgevingsplan of het besluit op de aanvraag om de omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit of milieubelastende activiteit onherroepelijk is.
2. Bijlage II bij de Omgevingsregeling, zoals die luidde voor de datum van inwerkingtreding van deze regeling, blijft van toepassing op de berekeningen, bedoeld in artikel 4.1115 van het Besluit activiteiten leefomgeving, die degene die een buisleiding als bedoeld in artikel 3.101, eerste lid, aanhef en onder b, c of d, van dat besluit exploiteert, heeft uitgevoerd voor die buisleiding.

Artikel III (inwerkingtreding)

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2025.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

TOELICHTING

1. Inleiding

Met deze wijzigingsregeling wordt een nieuwe versie aangewezen van het rekenprogramma Safeti-NL en de bijbehorende nieuwe versie van het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid voor het berekenen van externe veiligheidsrisico's van in bijlage VII bij het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) aangewezen milieubelastende activiteiten. De uitkomsten van de risicoberekeningen worden gebruikt bij besluiten tot verlening van een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit of een buitenplanse omgevingsplanactiviteit en besluiten tot wijziging van een omgevingsplan.

2. Aanleiding en achtergrond van de wijziging

2.1 Risicoberekeningen met rekenprogramma Safeti-NL en Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid

In de Omgevingsregeling worden het rekenprogramma Safeti-NL en het daarop van toepassing zijnde Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid voorgeschreven die toegepast moeten worden voor het uitvoeren van risicoberekeningen voor activiteiten met externe veiligheidsrisico's. Safeti-NL is een softwarepakket waarmee de risico's voor de omgeving in kaart gebracht kunnen worden aan de hand van ingevoerde parameters (toegepaste chemische stoffen, aanwezige insluitsystemen, temperaturen, drukken) en van mogelijke ongevalsscenario's en faalkansen. Deze software wordt altijd gebruikt in samenhang met het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid, dat voorschrijft hoe het pakket moet worden gebruikt. Het geheel van softwarepakket en rekenvoorschrift wordt in deze toelichting als 'het rekeninstrument' aangeduid.

2.2 Verplichte risicoberekeningen

De risicoberekeningen worden specifiek uitgevoerd om het plaatsgebonden risico en het aandachtsgebied¹ voor de beoordeling van het groepsrisico te berekenen voor zover dat is vereist op grond van het Bkl, het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en de Omgevingsregeling. In het Bkl zijn instructie- en beoordelingsregels vastgesteld voor het bevoegd gezag in onder meer de artikelen 5.8, eerste lid, aanhef en onder c, 5.11, vierde lid, 5.13, eerste lid, aanhef en onder b, 8.10a, tweede lid, en 8.12, derde lid, waarvoor het rekeninstrument van belang is. Deze instructie- en beoordelingsregels zien op besluiten tot vaststelling van een omgevingsplan, respectievelijk besluiten tot verlening van een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of milieubelastende activiteit. Daarnaast dient het rekeninstrument ook te worden toegepast door degene die een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit met externe veiligheidsrisico's indient. Voor deze milieubelastende activiteiten zijn daartoe in de Omgevingsregeling regels opgenomen (artikel 7.22a, tweede lid, in samenhang met de artikelen 4.11, aanhef en onder a, en 4.12, eerste lid, van de Omgevingsregeling). Voor de exploitant van een buisleiding met gevaarlijke stoffen zijn in het Bal regels gesteld voor het berekenen van het plaatsgebonden risico en de aandachtsgebieden (artikelen 4.1112, 4.1113 en 4.1115 van het Bal, in samenhang met artikel 4.10 van de Omgevingsregeling). Niet in alle gevallen moeten berekeningen worden uitgevoerd. Voor een aantal activiteiten kent het Bkl vaste afstanden.

2.3 Nieuwe wetenschappelijke inzichten

In de Omgevingsregeling was het softwarepakket Safeti-NL, versie 8, uitgave 2021 (dat is Safeti-NL, versie 8.3) aangewezen. Sinds het uitbrengen van versie 8.3 van Safeti-NL in 2021 zijn er nieuwe wetenschappelijke inzichten verwerkt in het softwarepakket en wordt met deze wijziging een nieuwe actuele versie van Safeti-NL aangewezen. Ook het daarbij behorende Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid is in lijn gebracht met de nieuwe software en geactualiseerd. Door de introductie van het gewijzigde rekeninstrument kan ook in situaties waar geen wijzigingen van de milieubelastende activiteit hebben plaatsgevonden een andere uitkomst worden berekend als gevolg van de nieuwe wetenschappelijke inzichten. Zeker als dit het plaatsgebonden risico betreft, kan dit consequenties hebben. Dit kan in ieder geval aan de orde zijn bij hogedrempel Seveso-

---

¹ In een aandachtsgebied wordt zichtbaar gemaakt waar mensen in een gebouw, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd kunnen zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen.

inrichtingen waarvoor de exploitant, ook indien er geen wijziging in de bedrijfsvoering heeft plaatsgevonden, elke 5 jaar een veiligheidsrapport moet uitbrengen met daarin aandacht voor de risico's van de bedrijfsvoering voor de omgeving.

2.4 Consequentieonderzoek nieuwe versies voor plaatsgebonden risico

Om inzicht te krijgen in de mogelijk optredende verschillen die enkel zijn toe te schrijven aan wijzigingen in het rekeninstrument (softwarepakket en rekenvoorschrift) is door AVIV² in opdracht van het RIVM een consequentieonderzoek uitgevoerd zowel voor bedrijven waar wordt gewerkt met gevaarlijke stoffen als voor exploitanten van buisleidingen met gevaarlijke stoffen.³ Het onderzoek brengt de verschillen in beeld tussen de uitkomsten van de berekening met het nieuwe rekeninstrument en het voorheen voorgeschreven rekeninstrumentarium. Het onderzoek heeft zich gericht op mogelijke ruimtelijke consequenties van het berekende plaatsgebonden risico. Voor kwetsbare gebouwen en locaties en zeer kwetsbare gebouwen geldt een grenswaarde voor het plaatsgebonden risico. Het bevoegd gezag moet deze grenswaarde in acht nemen. Dit betekent dat binnen een berekende plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} per jaar geen (zeer) kwetsbare gebouwen of locaties aanwezig mogen zijn. Het consequentieonderzoek wijst uit of als gevolg van het voorschrijven van Safeti-NL 9.2, uitgave 2025, de plaatsgebonden contouren veranderen en (zeer) kwetsbare gebouwen of locaties binnen de nieuwe contour vallen.

Het onderzoek heeft zich beperkt tot het in kaart brengen van de consequenties voor het plaatsgebonden risico. In het onderzoek zijn niet de gevolgen van het gewijzigde rekeninstrument voor de aandachtsgebieden in beeld gebracht. De reden daarvan is dat een mogelijke wijziging van het aandachtsgebied niet per definitie tot consequenties voor een risicoveroorzakende activiteit leidt. Een aandachtsgebied is een gebied waarbinnen het bevoegd gezag afwegingsruimte toekomt voor het al dan niet toelaten van beperkt kwetsbare, kwetsbare of zeer kwetsbare gebouwen, beperkt kwetsbare of kwetsbare locaties of milieubelastende activiteiten met externe veiligheidsrisico's. Daarbij komt dat de regels voor het aandachtsgebied pas sinds 1 januari 2024 in werking zijn en de berekeningen van het aandachtsgebied grotendeels worden uitgevoerd met een versie van Safeti-NL (versie 8.8), die ook is toegepast in het consequentieonderzoek.

Met de wijziging van de Omgevingsregeling wordt weliswaar versie 9.2, uitgave 2025, aangewezen maar deze is inhoudelijk (vrijwel) identiek aan versie 8.8. De verschillen betreffen met name verbeteringen ten aanzien van het gebruiksgemak. Wel kunnen na het consequentieonderzoek nog fouten in de software gerepareerd worden. Ook kunnen er nog kleine wijzigingen worden doorgevoerd met een beperkte verandering in de contour (minder dan 10% in oppervlakte). Door het RIVM⁴ is gerapporteerd dat, indien de berekende contouren met versie 8.8 worden geëxtrapoleerd tot een 10% grotere oppervlakte, één kwetsbaar gebouw binnen een contour komt te vallen. Op grond van deze bevinding over de consequenties wordt geoordeeld dat de invoering van een nieuwe versie verantwoord is.

2.5 Resultaten consequentieonderzoek naar milieubelastende activiteiten

Aan de hand van het inzicht in de wijzigingen die door de leverancier zijn aangebracht in versie 8.8 ten opzichte van versie 8.3 is beoordeeld welk type bedrijven in ieder geval onderdeel moesten zijn van het consequentieonderzoek. De meest relevante wijzigingen betroffen:

- een verbeterd zwaar gas model
- Miller fakkel model (relevant voor waterstof)
- (beperkt) gewijzigde eigenschappen in stofdatabase (fysisch/chemisch, toxiciteit).

Naar aanleiding van deze wijzigingen zijn relevante voorbeeldstoffen geselecteerd en zijn Seveso-inrichtingen en andere milieubelastende activiteiten geselecteerd waarbij deze stoffen worden toegepast. In het onderzoek zijn 59 bedrijven meegenomen. Voor 40 bedrijven wordt een mogelijk effect niet uitgesloten omdat deze bedrijven specifiek geselecteerd zijn op mogelijke gevoeligheid voor de doorgevoerde aanpassingen in Safeti-NL. Het betreft milieubelastende activiteiten waarbij

² Een adviesbureau en kennisinstituut dat gespecialiseerd is in externe veiligheidsvraagstukken.

³ AVIV nr. 235557 juli 2024.

⁴ Brief kenmerk VLH-2024-0049, 24 juli 2024.

de volgende stoffen worden toegepast: chloor, LNG, ammoniak, fosgeen, waterstof, propyleenoxide, methanol, 1-3 butadiëen en PGS 15 opslagplaatsen. De overige 19 bedrijven zijn willekeurig geselecteerd.

Wanneer alleen naar de verandering van de oppervlakte van het gebied binnen de contour wordt gekeken, kan worden vastgesteld dat voor twee derde van de onderzochte bedrijven de oppervlakte van de contour kleiner wordt of gelijk blijft in vergelijking met de contour bij gebruik van versie 8.8. Bij een derde van de onderzochte bedrijven (19 bedrijven) is sprake van een toename van de oppervlakte van het gebied binnen de contour.

De verandering in oppervlakte zegt iets over de gevoeligheid van de berekeningen als gevolg van de aanpassingen in het rekeninstrument. Echter, het zegt niet direct iets over de vraag of dit ook consequenties heeft voor de ruimtelijke inrichting. Dat speelt alleen als de oppervlakte van het gebied binnen de contour toeneemt en binnen de nieuwe contour (zeer) kwetsbare gebouwen of locaties aanwezig zijn of zijn toegelaten. Bij de 19 bedrijven kan potentieel sprake zijn van nieuwe (zeer) kwetsbare gebouwen of locaties die binnen de contour vallen. In een dergelijk geval moeten maatregelen worden getroffen aan de bron of moet in het uiterste geval het omgevingsplan worden aangepast voor het gebouw of de locatie in kwestie. Gebleken is dat er één kwetsbaar gebouw binnen een nieuw berekende contour valt.

2.6 Resultaten consequentieonderzoek buisleidingen anders dan hogedruk aardgasleidingen

Bij het merendeel van de doorgerekende buisleidingen met andere gevaarlijke stoffen dan aardgas is geen groot verschil in plaatsgebonden risico gebleken tussen Safeti-NL versie 8.3 en versie 8.8. Alleen bij waterstof neemt het plaatsgebonden risico af. Dit leidt bij de doorgerekende buisleidingen dan ook tot een afname van de oppervlakte van de berekende contour. Voor de berekening van de contouren van hogedruk aardgasleidingen wordt vooralsnog geen gebruik gemaakt van Safeti-NL, maar van het softwareprogramma Carola. Dit softwareprogramma is niet gewijzigd, zodat er geen noodzaak was tot het uitvoeren van een consequentieonderzoek voor hogedruk aardgasleidingen.

3. Inhoud van de wijziging

Het voorgaande heeft geresulteerd in een wijziging van bijlage II bij de Omgevingsregeling. In de aanwijzing van het rekenprogramma Safeti-NL is versie 8, uitgave 2021, vervangen door versie 9.2, uitgave 2025.

Naast een nieuwe versie van Safeti-NL is ook een nieuwe versie van het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid aangewezen: versie oktober 2020 is vervangen door versie januari 2025. Het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid bestaat uit verschillende delen (modules) die aansluiten bij de specifieke eigenschappen van de activiteiten. Het merendeel van de aanpassingen in module I, II en V van het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid hangt samen met de nieuwe versie van Safeti-NL. De modules I en II van het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid hebben betrekking op het uitvoeren van berekeningen voor activiteiten met externe veiligheidsrisico's als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Bal, niet zijnde buisleidingen met gevaarlijke stoffen of windturbines. Module V van het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid heeft betrekking op het uitvoeren van berekeningen voor buisleidingen met gevaarlijke stoffen als bedoeld in artikel 4.1108 van het Bal. Voor het berekenen van externe veiligheidsrisico's van windturbines is module IV van het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid, versie oktober 2020, ongewijzigd overgenomen in de versie van januari 2025. Een eventuele wijziging van de aanwijzing van module IV vindt plaats in samenhang met het in voorbereiding zijnde Besluit windturbines leefomgeving.

Ook is in het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid een aantal voornamelijk redactionele wijzigingen doorgevoerd als gevolg van door gebruikers ervaren onduidelijkheden. Daarnaast is in module V van het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen op het waterstofnet. In de vorige versie (oktober 2020) van het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid was geen voorziening opgenomen voor hergebruik van aardgasleidingen voor het transporteren van waterstof. Module V voorziet nu ook in rekenvoorschriften voor het transport van waterstof door aardgasleidingen en chemicaliënleidingen.

In artikel II, eerste lid, is geregeld dat toepassing van de nieuwe versies van het rekeninstrument alleen verplicht is voor nieuwe situaties en niet geldt voor aanvragen om een omgevingsvergunning voor milieubelastende activiteiten of buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor nog geen onherroepelijk besluit is genomen. Ook voor een besluit tot wijziging van een omgevingsplan dat nog niet onherroepelijk is geworden, geldt het nieuwe rekeninstrument niet. Uit artikel II, tweede lid, vloeit voort dat de exploitant van een buisleiding met gevaarlijke stoffen de resultaten van de berekeningen die hij op grond van actuele en authentieke gegevens overeenkomstig artikel 4.1115 van het Bal voorhanden moet hebben, pas bij de eerstvolgende wijziging van de exploitatie van de buisleiding moet aanpassen. Het gaat hier om de resultaten van de berekeningen van:

- a. de afstand vanaf de buisleiding tot waar het plaatsgebonden risico ten hoogste 1 op de 1.000.000 per jaar is; en
- b. de afstand voor het brandaandachtsgebied, explosieaandachtsgebied en gifwolkaandachtsgebied, bedoeld in artikel 5.12 van het Bkl.

4. Gevolgen

4.1 Administratieve lasten

Deze wijziging heeft geen gevolgen voor de omvang van de administratieve lasten van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit. Ook nu al moeten berekeningen worden uitgevoerd als indieningsvereiste voor een aanvraag om een omgevingsvergunning. Het toepassen van het herziene rekeninstrument brengt geen extra lasten met zich mee. De inhoudelijke basis van het rekeninstrument is ongewijzigd.

4.2 Effecten voor het bedrijfsleven

Deze wijziging heeft geen significante effecten voor het bedrijfsleven. Uit het hierboven genoemde onderzoek naar de consequenties van het herziene rekenprogramma Safeti-NL blijkt dat de gevolgen voor het bedrijfsleven nihil of te verwaarlozen zijn omdat zich slechts één geval voordoet waarbij een bedrijf mogelijk maatregelen moet treffen om de gevolgen van een vergrote contour voor (zeer) kwetsbare gebouwen of locaties te beperken.

Voor bedrijven en exploitanten van buisleidingen geldt dat toepassing van het nieuwe rekeninstrument alleen verplicht is voor nieuwe situaties (aanvraag omgevingsvergunning milieubelastende activiteit of buitenplanse omgevingsplanactiviteit; aanleg of vervanging van een buisleiding; wijziging van de exploitatie van een buisleiding). Voor Seveso-inrichtingen waarvoor een veiligheidsrapport moet worden ingediend, geldt dat het geactualiseerde rekeninstrument bij de eerstvolgende actualisering van het rapport moet worden toegepast.

Voor buisleidingen kunnen eventuele wijzigingen van de risicocontour en eventuele noodzakelijke maatregelen worden meegewogen bij de planvorming.

Gebruikers van Safeti-NL dienen jaarlijks bij het RIVM een sublicentie aan te vragen. Hieraan zijn kosten verbonden. De invoering van een nieuwe versie leidt niet tot extra kosten.

4.3 Effecten voor het milieu

Met het herziene rekenprogramma voldoet een berekening van de externe veiligheidsrisico's aan de actuele inzichten daaromtrent. Dit komt de actualiteit van de regelgeving op het gebied van externe veiligheid en een met het oog op het waarborgen van de veiligheid evenwichtige toedeling van functies aan locaties ten goede.

5. Consultatie

5.1 Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR)

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft het dossier (niet PM) geselecteerd voor een formeel advies, omdat het naar verwachting (geen) omvangrijke gevolgen voor de regeldruk heeft.

5.2 Internetconsultatie

Van (datum tot datum PM) heeft internetconsultatie plaatsgevonden. Naar aanleiding daarvan zijn (PM) reacties ontvangen. Deze hebben (niet) geleid tot (de volgende) aanpassingen (PM).

6. Notificatie technische voorschriften

Het ontwerp van deze wijzigingsregeling is genotificeerd volgens Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbbEU 2015, L 241). Notificatie (nr. PM) heeft plaatsgevonden vanwege artikel I van de wijzigingsregeling waarin nieuwe versies van Safeti-NL respectievelijk het Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid zijn aangewezen. Naar aanleiding van de notificatie zijn (geen) opmerkingen (van de Europese Commissie /andere lidstaten) ontvangen. Dit heeft (niet) geleid tot (de volgende reactie en) aanpassingen. PM

7. Uitvoering en handhaving

Omdat er geen sprake is van nieuw beleid is ervan afgezien om een HUF-toets te laten uitvoeren. De doorgevoerde aanpassingen in het rekeninstrument zijn niet van dien aard dat er gevolgen zijn te verwachten voor de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Het bevoegd gezag krijgt op een vergelijkbare manier als voorheen de resultaten van de berekeningen gepresenteerd en is eraan gewend om de resultaten te beoordelen. Omdat dit specialistisch werk is, is de uitvoering van de beoordeling belegd bij 6 (BRZO)Omgevingsdiensten.

8. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt op 1 januari 2025 in werking. Er wordt afgeweken van de minimum invoeringstermijn van drie maanden voor de datum van inwerkingtreding van de regeling. Voor het kunnen toepassen van Safeti-NL heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een contract met de leverancier gesloten onder andere over het mogen verstrekken (door het RIVM) van sublicenties aan Nederlandse gebruikers. Dit contract loopt eind 2024 af. Met de huidige leverancier is (na een aanbestedingsprocedure) per 1 januari 2025 een nieuw contract gesloten over de levering van Safeti-NL versie 9.2. Voor deze versie mogen sublicenties worden verstrekt. Gelet op de doelgroep is afwijking van de invoeringstermijn gerechtvaardigd omdat het aanmerkelijke ongewenste publieke en private nadelen voorkomt (aanwijzing 4.17, vijfde lid, onderdeel a, van de Aanwijzingen voor de regelgeving).

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT – OPENBAAR VERVOER EN MILIEU,